

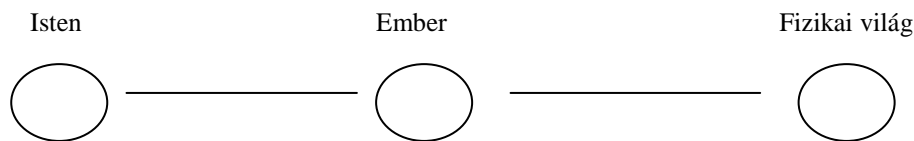
Domán Sije: Félúton a franciakrémes és a szentség között 3.rész

Jegyzetet készítette: Pintér Nikolett

Táává =vágy (folytatás)

Két probléma van a táává mögött.

1.

Ha egyik irányba megyek, akkor eltávolodok a másiktól, ha a fizikai világ felé megyek, annál távolabb kerülök az Örökkévalótól és bezáródik felé az ajtó.

2. Dimjon: képzelet, illúzió. Amikor az ember észlelése különbözik a világ objektív megítélésétől.

Inger -> vágy -> cselekvés

Hol az értelem itt? Sehol, ez ösztönös folyamat, az értelem közbeszólhat, de nem mindig, általában csak rábólint, hogy „miért ne?” (ez a dimjon). Értelem itt akkor lenne, ha mérlegelném, hogy miért nem vagy miért igen.

Pl. bírónak ajándék, a bíró nem megvesztegetésként fogadja el, ez akkor is nem tudatos befolyásolás. Nem szabad elfogadnia, mert veszélyes, hogy befolyásolhatja az objektivitását. Ha személyesen érintett vagyok egy helyzetben vagy haszonnal jár, akkor lehetséges, hogy nem lesz teljesen objektív a döntésem (nem lehet tudni, hogy milyen mértékben). Bölcsseink azt mondták, hogy a zsidók azért imádtak bálványokat, mert így tiltott szexuális kapcsolat lehetővé vált számukra. A bálványban való hit nem objektív döntés eredménye, hanem az értelem befolyásolva volt és nem az értelem hozta meg a döntést, hanem a szexuális kapcsolat iránti vágy. Képes vagyok-e objektíven dönteni, ha ösztönök a cselekvéseim? Nehéz eldönteni, hogy mikor döntök objektíven. Pl. párkapcsolatnál - nekem az az érzékelésem, hogy pillanatnyilag jó, ezért belemegyek, a környezetem pedig esetleg azt látja, hogy hosszútávon nem jó.

Ha az 1. és 2. pont igaz, akkor abból az következne, hogyha vágyat érzünk, akkor az veszélyes mert

- eltávolítja a céljától az embert
- értelme elhomályosodhat bizonyos helyzetekben.

Akkor az következik ebből, hogy meg kell szabadulni vágyainktól?

A többi tulajdonságnál (pl. büszkeség, lustaság) az a jó, ha nincs. A vágy ezekkel szemben szükséges, muszáj hogy legyen, mert az ember meghal vágy nélkül, a vágyat nem lehet megszüntetni.

Az **egyik** megoldást a problémára (ezt valószínűleg az tudja alkalmazni, akinek kiegyensúlyozott napirendje van): kiszámolja magának mennyi alvásra van szüksége, mennyi evésre, stb. és ehez tartja magát. De ezt manapság nehéz betartani, mert nem élünk ilyen rendszeresen pl. vizsgára készülők éjszaka, nem annyit dolgozom egy nap.

A **másik** megoldás: meg kell tanulni gondolkodni, nem elintézni annyival, hogy „miért ne?”. Tehát a vágy marad, de állandó felső kontroll kell. Az értelem uralkodjon.

értelem

inger -> vágy -> cselekvés

Hogy lehet ide eljutni? Mivel az értelem meg van vesztegetve az élvezetem által. Az a cél, hogy el tudjak jutni oda, hogy objektíven tudjak dönteni. Ennek két iránya van.

1. Kontrollálni azt, amit csinállok.

Még az ösztönös cselekvésnél is feltenni a kérdést, hogy „biztos jó ez?” Mindenkinek az a normális, amibe bele születik, ami körülveszi, de az nem biztos, hogy minden, ami normálisnak számít, az jó is. Mivel az erősödik meg, amit edzünk, az értelmet is edzeni kell arra, hogy objektíven elemezzem, döntsön. Hozzá kell magam szoktatni az állandó (de nem beteges) elemzéshez.

2. Tóra tanulással hozzá tudom szoktatni magam, hogy objektíven elemezzek helyzeteket, hiszen egy témakör önnáló kidolgozása (pl. egy talmudi témakör) erősen fejleszti az objektivitást és az elemző készséget. Ez után ezt saját magamra is elkezdhetem gyakorolni.

Harmadik megoldás *kedusá* = szentség

Szent: elválasztott, elkülönített valamitől.

„Legyetek szentek” - Ezt a tórai parancsot a következőképpen értelmezi Ramban: Elképzélhető, hogy valaki a Tóra összes törvényét betartja, de közben részeges, bunkó, stb., aki el van merülve a fizikai (a tóra által megengedett) élvezetekben. De világos, hogy Tóra szellemiségével ez nem egyezik meg. És a szentek legyetek parancsolattal a Tóra azt mondja, hogy az embernek muszáj elválasztani magát időnként, vagy szükségszerűen, olyasmiktól is ami megengedett. Azért hogy ne maradjon az ösztönszinten (túl sokat eszik, vagy túl alkoholt iszik)

Vannak tiltott és szabad dolgok, de a „földszint” fölé kell emelkedni, nem szabad belesüllyedni. Ha felemelkedsz kicsit, nem süllyedsz a fizikai élvezetekbe, akkor közelebb kerülsz az Örökkévalóhoz. Tehát ez egy irán. Tehát a Ramban szerint a Tóra fekszólit minket, hogy ne csak kontroláljuk a vágyainkat, hanem bizonyos mértékben csökkentjük is le (ehez természetesen nagyon szükséges sz objektív értelem tiszta megítélése és döntése, mert ebből a kevés és a sok is egészségtelen). Ez által az eltávolodás által tud az ember kicsit feljebb emelkedni és közelebb kerülni a szellemihez, az Ö-valóhoz.

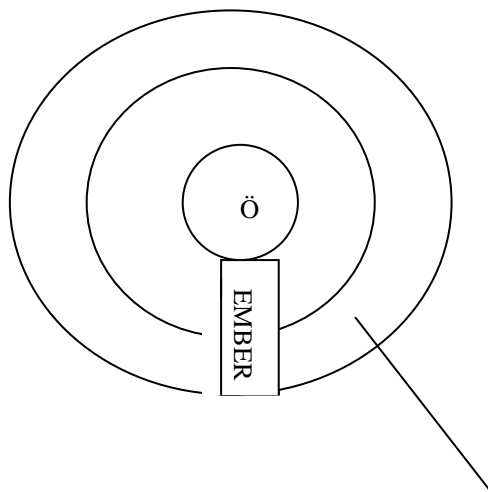
Onnan tudom, hogy hol tartok, hogy a fizikai világ ingerei mennyire hatnak rám. Pl: mennyire érzem azt, hogy valami által sok pénzt nyerhetek, akkor arra mozdulok, vagy elem teszik a süteményt, nyúlok érte és megeszem. -> ha úgy érzem, hogy nincsenek hatással rám, nem vonzanak mágnesként, akkor feljebb vagyok.

Ennek az emelkedésnek a legfelsőbb határa egy másik tórai micva, a *dvékut* = tapadjatok az Örökkévalóhoz. Hogy kell az Ö-valóhoz tapadni?

Így értelmezi a Ramban: Az ember folyamatosan gondol az Örökkévalóra és az Örökkévaló szeretetére akár eszik, akár megy stb. Ez addig fokozódhat, hogy pl. beszél az emberekkel, de csak a szája mozog és a szíve az Örökkévaló előtt van. Az ilyen embernél a „lelke már az életében be van kötve az élet kötelékébe”, mert ezek az egyének maguk az Ö-való szentélyei. Él a fizikai világban, mivel nem tud kiszállni belőle. A cél, hogy maradjon a teste a fizikai világban, de az igazi lényére nem hat a fizikai világ, Úgy végezze az összes vágyakkal járó

fizikai tevékenységét, hogy az nem hat a lényére. A valódi léte és érzékelése az Ö-valóhoz van tapadva. (természetesen ettől nem csökkenhet az érzékenysége embertársai felé pl. Ábrahám)

Az ember olyan, mint egy többemeletes ház. De igazából mindig csak az egyik emeleten lakik. Lakhat a földszinten, ami a fizikai, az ösztönvilág, vagy kicsit feljebb, amikor a fizikai világ ingerei kezdenek eltompulni, vagy a legfelső emeleten, ami a maximális szellemi élvezet, a teljesség élvezete – ez a *dvékut*.

Földszint: ösztönvilág, itt az értelem nem felügyel, az ösztönök szerint működik. Csak reagál a külső ingerekre (nem dönt). Ami kellemes arra mozdul, ami kellemetlen attól távolodik. Ez az állatokéhoz hasonló viselkedés, abban különbözik az ember, hogy az ember tudja fokozni. A motiváló erő az ösztön.